

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Temporibus Ludovici Pij, omisso Metropolitano, damnati Presbyteri recta Principem adibant. Ea de re queritur Concilium Parisiense, & docet hunc abusum ortum habuisse ex cessatione synodorum ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Concil. Gall. proposita & refusa punita & restituta anno proximamente postulat ut remedium reuferatur dignitate dignitatem, & quoniam cum finibus beati atque ultro cel- gindorum prope- ratois isti nobis nullus refra- gandus mif- fuit. Et siquidem sed hoc non feru- di serfina quoniam dianus sufficiens omnia necessaria in- dica aut sufficien- tia, aut reprobatio.

foliū referuntur illi gratiæ quod secundam electionem huic Ecclesiæ impetrasset à Principe, quod ad Hilduni gratiam pertinebat, sed etiam quod eam concessisset, quæ verba ad munus Archicappellani trahi debent. Enim omnes quæstiones canonicas, quæ ad Palatum deferebantur, Archicappellanus discutiebat & judicabat. Quare cùm persona secundâ vice à Senonenibus electa, Missis Dominicis accepta non fuisset, negotium ad Hilduinum relatum est, à quo Senones contendunt ut tamdiu iudicium differat, donec ipsis præsentibus ele- ctum iudicio suo probet aut repellat. Non immerito itaque in epistolæ inscriptione Hilduinum sacris negotiis à Deo prelatum dicunt. Præter eam auctoritatem, quæ propria erat Archicappellani, omnibus Consultationibus quæ de re publica aut privata in palatio à Consiliariis (qui partim Clerici erant, & partim laici) haberentur, Capellanus semper intererat, ut docet Hincmarus.

ADDITIO

STEPHANI BALUZII.

D E dignitate Archicappellani, præter ea quæ heic edidit illuſtrissimus Archiepiscopus, occasio postulat ut & nos nonnulla dicamus, cùm in nos sufficerimus curam illistrandi hos libros pro nostra virili. Erat itaque tanta dignitas Archicappellani, ut quæcumque tandem locum ille in Ecclesia haberet, principi tamen ubique obtineret super Archiepiscopos & Episcopos, etiam in synodis. Ebroinum enim Piævienensem Episcopum, qui fuit Archicappellanus in palatio Caroli Calvi, Concilio Vernensi, cui præter ceteros intererat Vvenilo Senonum Archiepiscopum, præfuit anno D C C X L V. ut patet ex prefatione illius synodi. Quin & Grimoldus Abbas sancti Galli Salomon & Theodorico Episcopis præponitur in actis de indulgentia Ludovici Regis Germaniæ, non aliam ob causam, ut rectè obseruat Sirmundus, quam quod idem Regis summus erat Capellanus. Sic in imperio Constantinopolitano Cartophilax Constantinopolitanus, tametsi Diaconus tantum esset, ante Antiftites seu Pontifices ubique sedebat præterquam in synodis; ut docet Theodorus Ballfamo ad canonom xvii. Nicenum & ad canonom vii. synodi in Trullo. Ceterum ex epistola x c v i. Lupi Ferrariorum jam olim collegimus munus Archicappellani non fuisse perpetuum, sicutque tribui solitum à Principe, ut ei cui datum erat adimi posset pro illius arbitrio. Ea enim de causa Hilduinum Abbatem monet Lupus, ut quia scire non potest quam diuturna futura sit hec administratio, tempore bene utatur, justumque se in judicis reddendis exhibeat.

I V. Quam verò acceptum est Summis Pontificibus manus summi Capellani, ex eo colligere licet, quod Episcopis qui huic

officio à Principibus admovebantur gratian canonum facerent, ut abesse ab Ecclesiis suis & assidue in palatio versari possent. Id testatum fecit Carolus Magnus in Concilio Francofurtensi; cujus assensum etiam petivit, ut pontificia, regia, & synodalium au-

Conc. Francof. c. 55.

toritate à peenis canonum in desertores Ecclesiarum suarum latis liber esset Hildeboldus Episcopus, cui summi Capellani munus commiserat. Hæc sunt verba Concilij: *Di-*

xix etiam Dominus Rex in eadem synodo se à se-

de apostolica, id est, ab Adriano Pontifice, li-

centiam habuisse, ut Angilramnum Archiepisco-

pum in suo palatio assidue haberet propter utili-

tates ecclesiasticas. Deprecatus est eandem syno-

dum ut eo modo sicut Angilramnum habuerat,

ita etiam Hildeboldum Episcopum habere debui-

set; quia & de eodem, sicut & de Angilrammo,

apostolicam licentiam habeat. Omnis synodus con-

sensit, & placuit eis eum in palatio esse debere

propter utilitates ecclesiasticas. Praefectus iste

Capellæ regiæ, Apocrisiarius dicitur, exem-

plio Responsalium qui morabantur in urbe

Constantinopolitana, à Romana sede aut à

ceteris Patriarchis missi, ut rebus ecclesiasti-

casis prospicerent, quamvis magnum inter-

cederet discri men inter eorum munera, cùm

regius Capellanus in Gallia jus diceret, ce-

teri verò negotiis præcipue procurandis in

urbe regia vacarent, ut dicam alibi. Atta-

men Archicappellani auctoritas paulatim de-

ficit, & cum munere Comitis Palatij confusa

est, ut colligere licet ex epistola synodi

apud Carisiacum, quæ petit a Ludovico ut

hoc munus in palatio suo restituar. Is est

enim sensus horum verborum: Si Episcopus,

inquit, pro quaunque necessitate ecclesiastica ad

vos direxerit, ad quem saus Missus veniat, per

quem que rationabiliter petierit obtineat, in pa-

latio vestro, sicut Comes Palatij est in cauſis rei-

publicis, ministerio congruum constitutum habe-

re. Post ista tempora fit aliqua mentio Archi-

cappelanorum, sed qui non erant in illo gradu

auctoritatis constituti.

V. Sed ut optima instituta in deterius

ruere solent, accidit ut paulatim, Metro-

politanis inconsultis, & contempto synodo-

rum examine, damnati Presbyteri recta è

palatio subsidium penterent. quod tunc alienum

omnino erat à disciplina canonica. Sa-

nè huic præmatuæ Clericorum interpella-

tioni occasionem præbuerat interruptus syno-

norum provincialium usus, quæ quotan-

nis non cogebantur. Quam disciplipam re-

stituendam ab Imperatore Ludovico popo-

lit Concilium Parisiense habitum anno

octingentesimo vigesimo nono: Quoniam se

hec Concilia semel in anno per unamquamque

provinciam celebrata fuerint, & honor ecclesia-

E e ij

Conc. Paris. pas-

te I. c. 16.

sticus vires ordinis sui obtinebit, & impudentia quorundam superborum Clericorum, que passim auctoritate canonica calcata, aribus imperialibus molestiam ingerit, cessabit, & impunitas diversorum flagitorum, qua locum delitescendi nunc habet, non habebit, & alia multa que hactenus secus quam ecclesiastica disciplina docet incesserunt, ordinem suum Domino auxiliante servabunt. Sanè canones spreti erant, eo quod synodo provinciae non aditâ, contra præscriptum Concilij Francofodiensis & Antiocheni, Clerici ab Episcopo damnati Regem adibant. Ceterum post aditam synodus provinciae, liberum erat cum literis Metropolitani ad Principem accedere.

V.I. Non est autem existimandum solis Presbyterorum, Canonicorum, & monachorum judiciis vacasse summum Capellatum & Regis Consistorium. Etenim canonum executionem & Capitularium constitutionum ab Episcopis Princeps exigere solebat, delegatis per provincias viris consuliſſimis, qui *Missi Dominici* vocabantur, quorum auctoritate, aut quæ per negligentiam peccata erant in canones, corrigebantur, aut si maiorem operam desiderarent, ad Regem referebantur. Cum enim Princeps, eti canonum executor non esset, attamen exator esse deberet, suam auctoritatem una cum episcopali adjungebat, ut coniunctis studiis, & communis opera, paterni canones servarentur. Qua de re serio monuit Episcopos Carolus Magnus in Capitulari Aquisgranensi, quo certa quedam Capitula e canonibus petita, servanda præscripsit Episcopis: *Vt magna devotionis studio hortentur & compellerent greges sibi creditos ut firma fide & infatigabili perseverantia intra paternas sanctiones se contineant. In quo operis studio, inquit, sciat certissime sanctitas vestra nostram vobis cooperari diligentiam. Quapropter & nos ad vos direximus Missos, qui ex nostra nominis auctoritate una vobis sum corrigenter que corrigena essent. Sanè munus Missorum eò se porrigebat, ut discimus ex Capitulari Ludovici Pij, ut si forte Episcopus aut Comes aliquid negligentius in suo ministerio egerit, per istorum admonitionem corrigitur.*

Capitulare Aqui-
granense dat. 739.

Capitulare Lud.
dat. ann. 825.

Capit. l. 2. c. 2.
ē dīcio Capitulari.
Sed quantumcunq[ue] con-
placuitdinem pro-
vidente nostra
mediocritatem ad

VII. Si auctoritatis istius rationem investigemus, ea erit in promptu Iustiniano, qui canonum custodiam Principibus commissam docuit. Eandem tamen sententiam illustrius & pro sua dignitate magnificentius expresserunt Reges nostri; que paucis explicanda sunt, ne quis in Capitularium electione impingat. Docet Ludovicus Pius in Admonitione generali ad utriusque ordinis homines, id est, Episcopos & Comites, Reges à Deo constitutos, ut Ecclesia & Regni

curam gerant; summam autem ministerij hujus ita in persona Regum consistere, ut divina auctoritate & humana ordinatione per partes divisum sit, Episcopis nempe & Comitibus, & unusquisque in suo loco & ordine partem ministerij regij habeat. *Vnde* appetat, inquit Ludovicus, quod ego omnium vestrum admonitor esse debeo, & omnes vos nosfrī adjutores esse debetis. Nec enim ignoramus quid unicuique vestrum in sibi commissa portione conveniat: & ideo pretermittere non possumus quin unumquemque juxta suum ordinem admoneamus. Statim verò monet Episcopos ut in ministerio suo accuratè verlentur, & subjungit, ut quantum ad vestrum ministerium pertinet, nobis veri adjutores in administratione ministerij nobis commissi existatis, ut in iudicio non cōdemnari pro nostra & vestra negligentiā sed potius pro utrumque bono studiō remunerari mereamur. Deinde Comites admonet ut vicissim partem ministerij sibi commissi fideliter peragant, hoc inter Episcopos & Comites discrimine constituto, quod illis à divino numine commissa sit ministerij sui cura, Comitibus verò ex regio mandato, ut docuit capite tertio. Eo enim sensu explicanda sunt illius capitulis verba, *divina auctoritate & humana ordinatione*, ut supra indicavi. Quare mirum nemini esse debet, si adeo diligenter rebus ecclesiasticis se Reges Francorum impenderent, cum eas ad ministerium suum pertinere existimatent; scilicet ut admonitores se præstant, quod Episcopi ministerium suum juxta canonem peragerent, & in eo capite ministerij regij adjutores essent. Monitionis autem ea vis erat, ut effectus verba sequeretur, & pena in contumaces, quemadmonum videre est tum alibi, tum in hoc Capitulari, quo ministerij sui Comites commonentur, perinde ac Episcopi.

VIII. Milli autem Dominici summæ dignitatibus & prudentia viri, ex utroque ordine à Principe delecti, diligent inquirebant quid Episcopi, Abbates, Comites, & Abbatissæ per singulos pagos agerent, & undecunque necesse fuisset, tam regias, quam Ecclesiasticum Dei iusticias, viduarum quoque, & orphantorum, sed & ceterorum hominum inquirerent & persicerent; ut loquitur Flodoardus. Quæ ad Missorum legationem pertinerent, passim in libris Capitularium occurruunt: qui a Missis discurrentibus distinguendi sunt, quorum munus erat mandata Principis deferre per provincias. Missorum Dominicorum usus (qui una cum Episcopis canonum executio ni in parœciis & monasteriis invigilabant, aut Regem de contemptu monebant, ut ipse corrigeret perperam gesta) litibus illis obviavat ibat quæ hodie de canonum & au-

loc confidimus,
familiæ sue filio
suo & Regum
curia prima

Capitulare Lud.
dat. ann. 825.

T. 5.
Sed quaque
funesta lata
miseria in nos
perseruare possit
vulnus, & nos
vulnera & tra-
tare, & diversa
ordinaria, &
per partes diversa
officiorum, &
tempore & loco
tristitia & la-
titudine, & cetera
multa modis
habet aqua-

c. 4.

de Comites admonet ut vicissim partem ministerij sibi commissi fideliter peragant, hoc inter Episcopos & Comites discrimine constituto, quod illis à divino numine commissa sit ministerij sui cura, Comitibus verò ex regio mandato, ut docuit capite tertio. Eo enim sensu explicanda sunt illius capitulis verba, *divina auctoritate & humana ordinatione*, ut supra indicavi. Quare mirum nemini esse debet, si adeo diligenter rebus ecclesiasticis se Reges Francorum impenderent, cum eas ad ministerium suum pertinere existimatent; scilicet ut admonitores se præstant, quod Episcopi ministerium suum juxta canonem peragerent, & in eo capite ministerij regij adjutores essent. Monitionis autem ea vis erat, ut effectus verba sequeretur, & pena in contumaces, quemadmonum videre est tum alibi, tum in hoc Capitulari, quo ministerij sui Comites commonentur, perinde ac Episcopi.

Flodoard. III.
R. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
P. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
Tr. 1. 1. 1. 1. 1. 1.
pp. 31-44

Capit. l. 2. 2.
1. 1. 1. 1. 1. 1.
alibipartitum.

Cone. Sedlae.
& Capit. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1. 1.
dem Syntagma
polys.